

Liber

id est ex copulatione rei cuiusdam quā recordati sumus: et visionis que inde facta est in acie cogitantis cū recordati sumus. Sed ipsa quae vtrūque copulat voluntas requirit et aliud quod si vicinū est atque cōtiguū recordanti. Tot igitur huius generis trinitates quae recordatōes quae nulla est earum ubi non haec tria sunt: illud quod in memoria recordatū est etiā antequam cogites: et illud quod fit in cogitatione cū cernis: et voluntas vtrūque coniungens: et ex vtroque ac tertia seipsa vniū aliquid complet. An potius ita cognoscitur vna quedam in hoc genere trinitas: ut vniū aliquid generaliter dicamus quicquid corporalius specierum in memoria latet: et rursus vniū aliquid generalē visionem animi talia recordantis atque cogitantis: quorum duorum copulationi tertia coniungitur copulatrix voluntas: ut sit hoc totum vniū quiddam ex quibusdam tribus.

De multiplicationibus trinitatum quae ex recordatione patiuntur

Capitulum VIII

Ad quoniam non potest acies animi si omnia que memoria tenet vno aspectu cōtueri: alternant vicissim cedendo: ac succedendo trinitates cogitationum: atque ita fit ista innumerabiliter numerosissima trinitas: nec tamen infinita si numerus in memoria recordatarum rerum non excedat. Ex quo enim cepit vniū quisque sentire corpora quolibet corporis sensu etiam si posset adiungere que oblitus est: certus ac determinatus perfectio numerus foret: quāuis innumerabilis. Dicimus enim innumerabilia non solum infinita: sed etiā que ita finita sunt ut facultatem numerantis excedant. Sed hinc aduertere aliquāto manifestius potest: aliud esse quod reconditū memoria tenet et aliud quod in cogitatione recordantis exprimit: quous cū sit vtriusque copulatio: vniū idem videat: quae meminisse non possumus corporis species: nisi totae sentiuntur: et quae sensimus et sicut sensimus: ex corporis enim sensu eas in memoriā cōbibit animus. Visiones tamen ille cogitantiū ex his quidem rebus que sunt in memoria: sed tamen innumerabiliter atque omnino infinite multiplicantes atque variant. Vniū quippe solem meminisse: quae sicuti est vnum vidi. Si volueris autem duos cogito vel tres: vel quosque volo: sed ex eadem memoria qua vniū meminisse formatur acies multos cogitantis: et tamen meminisse quod vidi: si enim maiorem vel minorem meminisse quod vidi: iam non meminisse quod vidi: et ideo nec meminisse. Quia vero meminisse tantum meminisse quod vidi: vel maiorem tamen per voluntatem cogito: vel minorem et ita meminisse ut vidi. Cogito autem sicut volo currentem et ubi volo stantem: vnde volo et quo

volo venientem. Quadrū etiam mihi cogitare in promptu est: cū meminerim rotundū et cuiuslibet coloris: cum solē viridē nunquam viderim: et ideo non meminerim. Atque ut solē: ita cetera. Haec autem rex fore: quoniam corporales atque sensibiles sunt: erat quod de animo cū eas opinatur eo modo foris esse quod intus cogitat: vel cū iam interierit foris et adhuc in memoria retinens: vel cū aliter etiam quod meminisse non recordandi fide sed cogitandi varietate formatur. Quae sepiissime credam etiam vna narrabitur: quae ipsi sensibus preceperunt. Quae cū in ipso auditu quoniam narrant cogitam: non videtur ad memoriā retroquiri acies visionis cogitantiū: neque enim a nobis recordantibus: sed alio narrante cogitam: atque illa trinitas non habet videtur experiri: quae fit cū species in memoria latens et visio recordantis tertia voluntate copulans. Non enim quod latebat in memoria mea: sed quod audio cogito cū aliquid quod mihi narrat. Non ipsas voces loquentis dico: ne quisque putet in illa me exisse trinitatem quae foris in sensibilibus et in sensibus agit: sed eas cogito corporis species: quae narrans vobis sonis significat: quae vtrique non reminiscens: sed audiens cogito. Et si diligenter considerem: nec tunc excedit memoria modus. Neque enim vel intelligere possem narrante: si ea quae dicit: et si preterea tunc primum audire: non tamen generaliter singula meminisse. Qui enim mihi narret (vbi gratia) aliquem montem silua exutum: oleis indutum: ei narrat quae meminisse species et montium et siluarum et olearum: quae si oblitus es: quod diceret omnino nescire: et ideo narrat quod illa cogitare non possem. Ita sit ut omnia quae corporalia cogitat siue ipse aliquid fingat siue audiat: aut legat: vel preterita narrante: vel futura pronunciant: ad memoriā suā recurrat: et ibi repiat modum atque mensuram omnium formarum quae cogitas intuetur. Nam neque colorē quem nunquam vidit: neque figuram corporis: nec sonum quem nunquam audiuit: nec saporem quem nunquam gustauit: nec odorem quem nunquam olfecit: nec ullam preteritum corporis quā nunquam sensit preteritum omnino cogitare. Ac si propterea nemo aliquid corporale cogitat nisi quod sensit: quae nemo meminit corporale aliquid nisi quod sensit: sicut in corporibus sentiendi: sic in memoria est cogitandi modus. Sensus enim accipit speciem ab eo corpore quod sentimus: et a sensu memoria: a memoria vero acies cogitantis. Voluntas porro sicut adiungit sensui corporis: sic memoriā sensui: sic cogitanti acies memoriae. Quae autem conciliat ista atque coniungit: ipsa etiam distinguit: ac separat in voluntas. Se a sentiendis corporibus motu corporis separat corporis sensus: ne aliquid sentiam: aut ut sentire desinam vel ut in oculos ab eo quod videtur nolumus aut in auribus claudimus: si aures a sonis: sic nares ab

odoribus. Ita etiā vel os claudendo: vel ali-
quid ex ore respuendo a saporib⁹ auersamur
In tactu quoq³ vel subtrahimus corp⁹ ne tā-
gam⁹ qd nolumus: vel si iā tangam⁹: abijcim⁹
aut repellim⁹. Ita motu corpis agit volūtas:
ne sensus corpis rebus sensibilib⁹ copuletur.
Et agit hoc q³ tū pōt. Nam cū in hac actōe p-
pter cōditionē seruilis mortalitatis difficulta-
tē patit⁹: cruciatus est cōsequēs. vt voluntati
nihil reliq³ fiat nisi tolerātia. Memoria vero a
sensu voluntas auertit: cū in aliud intenta si
ei finit inherere p⁹sentia. Quod animaduer-
tere facile est cū sepe coram loquentē nobis
aliquē aliud cogitando nō audisse nobis vi-
demur: falsum est aut. Audiuim⁹ em̄ sed non
meminim⁹: subinde pauiū sensum labenti-
bus vocib⁹: alienato nutu volūtatib⁹: p quem
solēt insigi memoriē: veri⁹ iraq³ dixerim⁹ cuz
tale aliqd accidit: nō meminim⁹: quā n on au-
dimus. Nā et legentib⁹ cuenit et mihi se pissi-
me: vt plecta pagina vel epla nesciā qd lege-
rim: et repetā. In aliud q³pe intento nutu vo-
luntatis: nō sic ē adhibita mēoria sensui cor-
poris: quō ipse sensus adhibet⁹ ē lris ita et ābu-
lātes intenta in aliud volūtate nesciūt q trā-
sierint: qd si nō vidissent nō ambulassent: aut
maiore intentōe palpādo ambulassent: pser-
tim si p incognita pgerēt: sed qz facile ambu-
lauerūt: vtiq³ viderūt. Quia vō nō sicut sen-
sus oculoꝝ locis q³q³ pgebant: ita ipi sensui
memoria iungebat⁹: nullo mō id qd viderunt
etiā recentissimū meminisse potuerūt. Nam
porro ab eo qd in memoria ē animi acie velle
auertere: nihil est aliud q³ nō inde cogitare.
In quolibet genere trinitatū volūtas
nec parēs inuentā esse nec ples

Capitulum. IX.

Hac igit distributōe cuz incipim⁹
a specie corpis: et puenimus vsq³ ad
speciē que fit in intuitu cogitātis: q³ter-
tuor species repiunt quasi gradatim nate al-
tera ex altera. Scda de prima: tertia de scda
q³ta de tertia. A specie q³pe corpis qd cernit⁹
exorūt: ea q fit in sensu cernētis: et ab hac ea q
fit in memoria: et ab ea q fit in acie cogitātis.
Quapropter volūtas quasi parētē cū pleter
copulat. p⁹io speciē corpis cū ea quā gignit
in corpis sensu. Et ipam rursus cū ea q fit ex
illa i memoria. Itq³ istā q³tertio cū ea q ex il-
la parit in cogitantis intuitu: sed media co-
pula q secunda est: cum sit vicinior non tā si-
milis est prime q³ tertia. vissiones em̄ due sunt
vna sentientis: altera cogitantis. Ut autem
possit esse visio cogitantis: ideo fit in memo-

ria. De vissionē sentientis simile aliquid: quo
se ita conuertat in cogitando acies animi: si-
cut se in cernendo conuertit ad corpus acies
oculorum propterea duas in hoc genere tri-
nitates volui cōmendare: vna cum visio sen-
tientis formatur ex corpore: aliam cum visio
cogitantis formatur ex memoria. Sed etiam
vero volui: quia ibi non solet visio dici: cū me-
morie cōmendat forma: que fit in sensu cernē-
tis. Vbiq³ tñ voluntas non apparet nisi copu-
latrix quasi parentis et prolis. Et ideo vnde
cūq³ pcedat: nec parēs nec ples dici potest.

Facile fit cogitanti fingere sibi has spe-
cies quas non vidit ex earum recordatione
quas vidit.

Capitulum. X.

Em̄ si non meminimus nisi qd sen-
simus: neq³ cogitamus nisi qd me-
minimus: cur plerūq³ falsa cogita-
mus cum ea que sensimus: nō vtiq³ falso me-
minerimus: nisi qz voluntas illa quam coniu-
ctricē ac separatricē huiuscemodi rerum iāz
q³tum potui demonstrare curauit: formādam
cogitantis aciem pre condita memoriē ducit
vt libitū ē: et ad cogitāda ea q nō meminim⁹ ex his
q meminimus aliud hīc: aliud idē: vt sumat et i-
pellit: q in vna vissionē cōiūctia faciūt aliquid
qd ideo falsum dicat⁹: qz vel nō est foris in re-
rū corpearum natura: vñ non de memoria vi-
detur expressum cū tale nihil nos sensisse me-
minimus. Quis em̄ vidit cygnum nigrū: et p-
pterea nemo meminit cogitare tñ quis nō po-
test. Facile est em̄ illā figurā quaz vidēdo co-
gnouimus nigro colore pfundere: quē nihil-
ominus in alijs corpibus vidim⁹. Et qz vtrūq³
q³ sensimus: vtrūq³ meminimus. Nec autē q³
drupedem memini quia non vidi. Sed fanta-
siam talem facillime intueor duz alicui forme
volatili qualem vidi adiungo alios duos pe-
des: quales itidem vidi. Quapropter duz cō-
iuncta cogitamus que sigillatim sensa memi-
nimus videmur nō id quod meminimus co-
gitare: cum id agamus moderante memoria
vnde sumim⁹ omnia que multipliciter ac va-
rie pro nostra voluntate componimus. Nāz
neq³ ipsas magnitudines corporum quas nū-
q³ vidimus sine opere memoriē cogitamus.
Quia enim spacij solet occupare per magni-
tudinem mundi noster obtutus: in tantuz ex-
tendimus quaslibet corporum moles: cū eas
maximas cogitamus. Et ratio quidem pere-
git in ampliora: sed phantasia non sequitur.
Quippe cum infinitatem q³ numeri ratio re-
nunciet: quaz nulla visio corporalia cogitan-
tis apprehēdit. Eadē rō docet minutissima eti